

Znalecký systém má vážné trhliny. Zástupce ombudsmana proto zahajuje šetření

30.5.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Zástupce ombudsmana je znepokojený stavem znalecké činnosti v České republice. Jeho poznatky totiž svědčí o vážných systémových problémech.

Například v některých odvětvích působí extrémně málo znalců – v dětské a dorostové psychiatrii jich je aktuálně pouze šest.

Nepřehledná může být i samotná evidence jednotlivých oborů a odvětví znalecké činnosti. V současné době totiž existují dva seznamy podle starého zákona č. 36/1967 Sb. a nového zákona č. 254/2019 Sb., které se liší. „*To může být matoucí zejména nejen pro soudce, ale i pro každého, kdo chce požádat znalce o zpracování znaleckého posudku,*“ uvedl zástupce ombudsmana Vít Alexander Schorm.

Významnou část nedostatků představuje i nedostatečná kvalita znaleckých posudků. Někteří znalci používají zastaralé nebo nevhodné metody, jiní nepracují se všemi podklady, které mají k dispozici. V některých oborech také chybí obecně uznávané postupy a standardy, které by sjednotily práci znalců a zvýšily její odbornou úroveň.

Stává se také, že někteří znalci (včas) neinformují soudce o tom, že nedokážou odpovědět na položené otázky nebo že úkol přesahuje jejich odbornost. Takové situace mohou vést k průtahům v řízení či nutnosti vyžádat si posudek od jiného znalce.

„Znalecké posudky mohou mít zásadní dopad na osudy konkrétních lidí. Ty se často dotýkají zranitelných skupin osob (zejména dětí či lidí s duševním onemocněním). Cílem mého šetření je pojmenovat příčiny těchto problémů a také navrhnout konkrétní způsoby jejich řešení,“ doplnil Schorm.

Během šetření bude zástupce ombudsmana spolupracovat s Ministerstvem spravedlnosti, které vykonává dohled nad znalci. K debatě přizvou také zástupce odborné veřejnosti, kteří mají dlouhodobé zkušenosti se znalci. Oslovit chtějí například advokáty, neziskové organizace nebo členy poradních a pracovních orgánů Úřadu vlády.

„Ministerstvo již delší dobu poukazuje na skutečnost, že nedostatek znalců v některých odvětvích, především v psychiatrii, je systémový problém, který je třeba řešit mezirezortně. Iniciativa zástupce ombudsmana je připravena navázat na dosavadní aktivity ministerstva na tomto poli a společně přispět k objektivnímu zhodnocení současného stavu i návrhům na jeho systémové řešení,“ doplnil Radek Čujan, ředitel odboru soudních znalců a tlumočnicků Ministerstva spravedlnosti.

Znalec – osoba, která má odborné znalosti (například vysokoškolské vzdělání a dlouhodobou praxi) a úspěšně složila vstupní zkoušku na Ministerstvu spravedlnosti.

Znalecké obory a odvětví – kategorie, podle kterých se člení znalecká činnost.

- Obor označuje širší oblast odborného zaměření znalce (například zdravotnictví, ekonomika nebo stavebnictví),

- Odvětví představuje užší odbornost v rámci oboru (například ortopedie, účetnictví nebo údržba staveb).

https://www.ochrance.cz/aktualne/znalecky_system_ma_vazne_trhliny-zastupce_ombudsmana_proto_zahajuje_setreni